

TrygFonden

FødevarerBanken
– fra madspild til måltid

Hjernemad

- De vigtigste resultater

Hvad mener de voksne?

Har du hørt om Hjernemad? Det er et tilbud om gratis morgenmad til alle elever på 16 skoler på Lolland-Falster. Maden bliver leveret af FødevarerBanken og kan f.eks. være varer, der er pakket i en forkert emballage eller ikke kan sælges, når en sæson er forbi.

Vi har i vinteren 2017/18 evalueret, hvordan det går. De vigtigste resultater er samlet her. Vil du vide mere, kan du se den fulde evaluering på vores hjemmeside: www.regionsjaelland.dk/broen.

Hygge, mere ro og færre konflikter

Hjernemad har givet færre konflikter i morgentimerne. Eleverne får en rolig start på dagen og en fast struktur skaber trygge rammer. Hygge og en god atmosfære bliver prioriteret højt.

Nye relationer

Mange skoler oplever, at cafeen er med til at danne nye relationer. De store hjælper de små og ofte sidder eleverne sammen på tværs af både klasser og årgange.

Højere koncentration

På nogle skoler ser man et højere koncentrationsniveau. Flere får nu spist morgenmad og madpakken bliver derfor gemt til frokostpausen. Det giver færre sultne børn og mere energi sidst på dagen.

Frivillige voksne og elever

På enkelte skoler har man haft succes med at få hjælp fra frivillige. F.eks. forældre eller bedsteforældre. De hjælper med det praktiske og er gode forbilleder for skolens elever. Andre steder har man valgt at involvere eleverne i de praktiske opgaver. De har vist stor ansvarlighed og er både villige og i stand til at bidrage med en reel arbejdsindsats.

Elevernes favoritter

Mange skoler oplever, at det kan tiltrække flere elever, hvis maden bliver tilberedt eller anrettet lækkert. Det gør det lettere at få eleverne til at prøve noget nyt. Smoothies og hjemmebag er de sikre favoritter.

FødevarerBanken – Udvalg og samarbejde

Samarbejdet med FødevarerBanken fungerer generelt godt. Skolerne er tilfredse med både udvalg, levering og service, og ønsker og behov er blevet afstemt undervejs. Der er fundet hensigtsmæssige løsninger, når der i perioder har været mangel på varer i visse varegrupper.

Bæredygtighed og spild

FødevarerBankens arbejde har været med til at sætte fokus på bæredygtighed. Det bliver italesat aktivt overfor eleverne og der er generelt et stort fokus på at undgå madspild. Visse steder har det dog været nødvendigt at gøre en ekstra indsats, for at informere om, at cafeens mad er frisk.

Primær målgruppe - Børn der ikke spiser morgenmad

Skolerne oplever, at en del af de børn der ikke tidligere fik morgenmad, nu spiser i cafeen. Der bliver lagt en ekstra indsats i at få alle med, uden at stigmatisere eller udstille enkelte børn. Mange vurderer dog, at der stadig er en skjult gruppe, som de ikke har fat i, men oplever samtidig, at de har svært ved at gøre mere, end de allerede gør.

Pædagogiske tiltag

Der er generelt fokus på at lære eleverne at klare sig selv. F.eks. når de selv skal hælde op, stå i kø eller rydde op bagefter. På visse skoler har man desuden brugt cafeen som en pædagogisk ramme for f.eks. specialklasser eller modtageklasser. En fast struktur, med alt på faste pladser, har gjort det enkelt og muligt.

Skolernes ønsker og barrierer

De fleste skoler har svært ved at få enderne til at mødes. Både i forhold til personale og økonomi. Man savner politisk opbakning.

En enkelt skole er trådt ud af samarbejdet. Der var lav elevtilslutning og man var ikke tilfreds med FødevarerBankens udvalg. En anden skole har valgt at placere cafeen i skolens SFO, og oplever nu at cafeen kun bliver brugt af de børn, der er meldt ind i SFO'en.

Hvad mener eleverne?

Rolig morgen i en tryk, hyggelig ramme

Flere børn giver udtryk for, at det er rart at få mad i caféen, hvis de har travlt hjemme, er kommet sent op, eller har lang vej til skole og når at blive sultne igen. Det giver en rolig start på dagen.

Variert udvalg - forskellige præferencer

De fleste oplever, at der er et godt udvalg i caféen. Eleverne har forskellig smag, men sætter generelt pris på, at der bliver gjort lidt ekstra ud af maden. F.eks. med hjemmebag.

Sundt vs. usundt - energi til kroppen

Eleverne er opmærksomme på, om det de spiser er sundt eller usundt. Et sted er de f.eks. glade for det sunde måltid, men efterlyser samtidig sukkerholdige drikkevarer. De usunde produkter bliver forbundet med ekstra hygge.

Bæredygtighed og spild

Mange elever har fokus på, at de er med til at bekæmpe madspild. En foreslår f.eks., at man laver mindre portioner, så der bliver spist op. Flere elever kender dog ikke konceptet i detaljer og på enkelte skoler er der rygter om, at den mad, der bliver serveret ikke er frisk.

Primær målgruppe - Børn der ikke spiser morgenmad

Flere elever mener, at der stadig er børn, der ikke kender caféen eller ikke ved, at det er gratis. Det sidste er afgørende for, om man vil komme der hver dag.

Relationer og hjælpsomhed

Flere elever oplever, at man er gode til at hjælpe hinanden i caféen. De store støtter de små og flere har fået nye venner. På nogle skoler er morgencaféen blevet et fast samlingspunkt for grupper af kammerater, der oplever et sammenhold og fællesskab ved at spise sammen.

Frivillige elever

Eleverne vil gerne hjælpe til. Både i caféen og når FødevarerBankens bil kommer. Et par elever fortæller, at de er klar til at gå tidligt i seng og stå tidligt op, hvis de får lov til at hjælpe i caféen om morgenen. En enkelt fremhæver, at man som frivillig også har indflydelse på, hvad der bliver serveret.

Anerkendelse af de voksnes arbejde

Flere elever har lagt mærke til, at de voksne tit har travlt. De foreslår enten en ekstra voksen, en gårdvagt eller deres egen hjælp. Eleverne sætter desuden pris på de frivilliges ekstra hænder og er taknemmelige for deres hjælp.

Irritationsmomenter for eleverne

Eleverne bliver generet af uro i caféen. F.eks. af elever der larmer, ikke rydder op efter sig, eller kaster med maden. Det er desuden upopulært, når nogen tager for meget pålæg, så der ikke er nok til alle, eller optager siddepladser uden at spise, så der mangler plads til andre.

Hjernemad

- Hjernemad bliver benyttet af op mod 600 elever hver dag. Med størst deltagelse fra indskoling og mellemtrin.
- Der er en stabil implementering på næsten alle skoler.
- Andelen af elever, der aldrig eller sjældent er glade for at gå i skole er blevet mindre, mens andelen som tit eller meget tit er glade, er blevet større. Samtidig er antallet af elever, som oplever et højt fagligt udbytte af deres skoledag steget. To tendenser, der dog ikke alene kan tilskrives Hjernemad.

Hjernemad blev åbnet i oktober 2016 og har samlet set givet gode resultater. Med større trivsel, højere koncentration og bedre sundhed som et par af de vigtigste konsekvenser.

Det kræver dog ressourcer at opretholde det nye tilbud og en aktiv prioritering af både økonomi og personale til opgaven er derfor afgørende.

Broen til Bedre Sundhed
April 2018

Region Sjælland
Alleen 15
4180 Sorø

www.regionsjaelland.dk/broen
broen@regionsjaelland.dk